

C-229/19. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2019. március 14.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Gerechtshof te Amsterdam (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. március 5.

Fellebbező:

Dexia Nederland BV

Ellenérdekű fél:

XXX

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás két, úgynevezett „részvénylizing szerződésre” (a továbbiakban: lízingszerződések) vonatkozik, amelyek XXX fogyasztó és a Dexia Nederland BV (a továbbiakban: Dexia) jogelődje mint bank között jöttek létre. E tekintetben az vitatott, hogy milyen összegre tarthat igényt a Dexia a lízingszerződések idő előtti megszüntetését követően. Különösen arról van szó, hogy a Dexia a lízingszerződés különös feltételei alapján – a fennmaradó tartozás mellett – követelheti-e olyan késedelmi kamat megfizetését, amelyet az e különös feltételekben előírt állandó százalékos arány alapján számítanak.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Ez az EUMSZ 267. cikk alapján előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek alkalmazhatatlannak nyilvánítását érinti. Különösen arról a kérdéstről van szó, hogy milyen mércét kell alkalmazni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i

93/13/EGK tanácsi rendeletben (a továbbiakban: 93/13 irányelv) meghatározott ismérvek alapján történő vizsgálat során.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Úgy kell-e értelmezni a 93/13 irányelvet, hogy valamely feltétel az ezen irányelvben előírt ismérvek alapján már akkor tisztességtelennek minősül, ha ez a feltétel a szerződéskötés valamennyi körülménye alapján történő értékelés során – a szerződés futamideje alatt fellépő körülményektől függően – magában rejti a jelentős és indokolatlan egyenlőtlenség pusztá lehetőségét, különösen mivel a feltétel a szerződés idő előtti megszűnésének időpontjában az eladó vagy szolgáltató számára esetlegesen keletkező előnyként előre meghatározza a fennmaradó lízingösszeg egy bizonyos százalékos arányát, eltérve ezzel a nemzeti jog azon alkalmazandó rendelkezéseitől, amelyek szerint ez az előny nem előre meghatározott, hanem azt a szerződés megszűnésekor fennálló körülmények alapján, különösen azon kamatmérték alapján kell megállapítani, amellyel az idő előtt kapott összeg a fennmaradó futamidő alatt befektethető?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A 93/13 irányelv 3. és 4. cikke

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

A Burgerlijk Wetboek (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BW) 6:265., 6:271. és 6:277. cikke, valamint a BW korábbi változatának 7A:1576e. cikke

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

Az alapeljárás ügynevezett „részvénylízing szerződésekre” vonatkozik, amelyeket a kilencvenes évek végén nagy számban kínáltak holland bankok. E lízingszerződések esetében valamely fogyasztó kölcsönszerződést köt egy bankkal, amely e pénzüsszeget ezután értékpapíroknak a fogyasztó részére történő megszerzésére használ. A szerződés célja az, hogy a futamidő végén a részvényeket eladják, és a kölcsönt a hozammal törlesszék. Ezt követően – a részvények árfolyamától függően – hozam vagy tartozás marad fenn a fogyasztó számára.

XXX két ilyen szerződést kötött 1999-ben a Dexia jogelődjével. E konkrét lízingszerződések esetében – az első kis összegű törlesztő részlet kivételével – nem került sor törlesztésre. Havi kamatfizetésre viszont sor került. A jelen ügyben mindazonáltal XXX nem tartotta be a fizetési kötelezettségeket, és a Dexia – miután felszólította XXX-et a fizetésre, és előidézte késedelmét – idő előtt, 2005.

június 6-án megszüntette a lízingszerződéseket. A Dexia kiszámlázta a hátralékot szerződésenként 14 457,35 euró összegben.

XXX első fokon annak megállapítását kérte, hogy a lízingszerződések semmisnek, másodlagosan felbontottnak minősülnek, vagy, hogy a Dexia jogellenesen járt el vele szemben. XXX az általa a lízingszerződések alapján a Dexia részére fizetett összegek visszafizetését, valamint azok kamatát követeli, adott esetben kártérítésként. A Dexia viszontkeresetet indított azzal a kérelemmel, hogy kötelezzék XXX-et a még hátralékos összeg megfizetésére.

A Kantonrechter (körzeti bíróságnál működő egyesbíró, Hollandia) a 2008. november 19-i ítéletével kötelezte a Dexiát, hogy fizessen meg XXX részére lízingszerződésenként 2507,69 euró kártérítést és annak törvényes kamatát. A Kantonrechter (körzeti bíróságnál működő egyesbíró) elutasította a Dexia viszontkeresetét. A Dexia 2008. december 15-én fellebbezést nyújtott be ezen ítélet ellen, és azt kérte, hogy a bíróság utasítsa el XXX keresetét, és adjon helyt a Dexia követelésének. XXX magasabb összegű kártérítést kér.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 1 A két lízingszerződésre vonatkozó végelszámolások elkészítése során a Dexia a lízingszerződésekre alkalmazandó, „A részvénylízingre vonatkozó különös feltételek” (a továbbiakban: különös feltételek) 6. és 15. cikkét alkalmazta. A különös feltételek 6. cikke biztosítja a Dexia részére azt a jogot, hogy a lízingbevevő nem szabályszerű fizetése esetén a lízingszerződést idő előtt megszüntesse. E megszüntetés alapján a lízingösszegnek a főtartozásból és a fennmaradó havi kamatokból álló, még nyitott része azonnal és egy összegben esedékessé válik. Ennek során a lízingösszeg még nyitott részét a különleges feltételeknek a BW korábbi változata 7A:1576e cikkének (2) bekezdésével összhangban alkalmazott 15. cikke szerint olyan módon csökkentik, hogy a lízingösszeg e részére évi 5%-os levonást alkalmaznak. Az e tekintetben alapul vett időszak megfelel a lízingszerződés fennmaradó futamidejének.
- 2 A Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága, Hollandia, a továbbiakban: Hoge Raad) a 2017. április 21-i előzetes döntésében (ECLI:NL:HR:2017:773) arra a következtetésre jutott, hogy a különös feltételek 6. cikke a 93/13 irányelv értelmében tisztességtelen feltételnek minősül. A Hoge Raad (Hollandia legfelsőbb bírósága) e tekintetben figyelembe vette, hogy előre, évi 5%-os levonásban állapították meg a Dexia számára azáltal keletkező előnyt, hogy a lízingszerződés megszüntetése után hozzájut a lízingösszeg fennmaradó összegéhez. A Hoge Raad (Hollandia legfelsőbb bírósága) megállapította, hogy a Dexia ezzel aránytalanul magas kártérítéshez jut. A Dexia számára keletkező előny – a kamat mértékétől és a megszüntetés vagy a felbontás időpontjától függően – nagyon nagy lehet. Az évi 5%-os levonás csak csekély részben kompenzálja a Dexia számára keletkező előnyt. Ha ez az előny nagyobb, mint az e százalékos aránynak megfelelő összeg, a különbözetet nem vonják le a Dexiának

fizetendő összegből. A feltétel tisztességtelenségén az sem változtat, hogy a Dexia számára a felbontás alapján keletkező előny – a konkrét eset körülményei alapján – nagyon kicsi vagy nulla is lehet. Az értékelés során a feltételnek a fogyasztót érintő következményeit és a feltétel által a szerződéskötés időpontjában a fogyasztó jogi helyzetére gyakorolt káros hatást kell figyelembe venni.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 3 A Hoge Raad (Hollandia legfelsőbb bírósága) által megfogalmazott alapvető megállapítások azzal a következménnyel járhatnak, hogy a bírónak a különös feltételek összefüggő 6. és 15. cikkét tisztességtelennek kell minősítenie, és semmissé kell nyilvánítania akkor is, ha azok alkalmazásával nem éri hátrány a fogyasztót. A Hoge Raad (Hollandia legfelsőbb bírósága) szerint a semmissé nyilvánítás következményeit a mögöttes nemzeti jog alapján kell megállapítani. A mögöttes nemzeti jog alkalmazása azt jelentené, hogy a Dexiának a BW 6:265. cikke alapján lehetősége lenne arra, hogy a vevő nem szabályszerű fizetése esetén felbontsa a lízingszerződéseket. Ez a felbontás a BW 6:271. és 6:277. cikke alapján azzal a következménnyel járna, hogy a Dexia a részvényekből származó hozammal történő elszámolás után igényt tarthatna a főtartozásra és a még fizetendő kamatok összegének megfelelő kártérítésre. A BW 6:277. cikkéből kiindulva a bíró a Dexia által a felbontás következtében elszenvedett kár megállapítása során levonást végezhet azon kamatelőny kiegyenlítése céljából, amelyhez a Dexia a felbontás időpontjában hozzájut. Alacsony kamatmérték esetén ez olyan levonást eredményezhet, amely a különös feltételek 15. cikke szerint a fennmaradó futamidő alatt a még fizetendő lízingösszegre érvényesíthető évi 5%-os levonás alatt van. A különös feltételek semmissé nyilvánítása ebben az esetben a fogyasztót érintő hátrányt eredményezne.
- 4 A Gerechthof (fellebbviteli bíróság) a különös feltételek 6. és 15. cikkét együttesen úgy értelmezi, hogy azok szerződéses úton szabályozzák, hogy milyen összegekre tarthat igényt a Dexia a lízingszerződés idő előtti megszüntetése esetén. Ezen összefüggő feltételeket a szerződéskötés valamennyi körülménye alapján a 93/13 irányelv szerint kell értékelni (a 93/13 irányelv 4. cikke). Annak tisztázása céljából, hogy valamely feltétel „a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz[-e] elő a fogyasztó kárára”, különösen a nemzeti jognak a felek ezirányú megállapodása hiányában irányadó szabályait kell figyelembe venni. Ilyen összehasonlító vizsgálat alapján ítélni meg a nemzeti bíróság, hogy adott esetben a szerződés mennyiben hozza a hatályos nemzeti jogban szabályozottnál kedvezőtlenebb jogi helyzetbe a fogyasztót (a Bíróság 2013. március 14-i Aziz ítélete, ECLI:EU:C:2013:164, 68. pont).
- 5 A különös feltételek 6. és 15. cikkével, amelyekben a Dexia számára keletkező kamatelőnyt évente a fizetendő főtartozás és a fizetendő maradék kamat 5%-ának megfelelő összegben határozták meg, a Dexia eltért a nemzeti jogtól (a BW 6:277. cikke); ebben a kárszámítás keretében figyelembe veendő kamatelőnyt nem

határozzák meg előre a fennmaradó lízingösszeg egy bizonyos százalékos arányában. Az előnynek a fennmaradó lízingösszeg 5%-ában való meghatározása azzal a következménnyel jár, hogy a feltételek a 93/13 irányelv értelmében olyan, jelentős és indokolatlan egyenlőtlenséget rejthetnek magukban, amely a szerződéskötés után bekövetkező események –különösen a szerződés felbontásának időpontjában irányadó kamatláb– függvényében jelentkeznek. Annak pusztán lehetősége azonban, hogy valamely feltétel hatást gyakorol a fogyasztó jogi helyzetére, ha a szerződés futamideje alatt –különösen a kamatláb tekintetében– bizonyos körülmények következnek be, általában nem elegendő ahhoz a következtetéshez, hogy tisztességtelen feltételről van szó.

- 6 A Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) meggyőződése szerint a 93/13 irányelvben meghatározott ismérvek alapján történő vizsgálat során abból kell kiindulni, hogy a részvénylízing szerződés tartós kötelmi jogviszonynak minősül. E körülmény alapján a Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) álláspontja szerint a különös feltételek 6. és 15. cikkének a 93/13 irányelv szerinti ismérvekkel való összeegyeztethetőségének vizsgálata során a szerződéskötés időpontjában irányadó kamatláb nem releváns. Azt kell vizsgálni, hogy a szerződéskötés időpontjában már felismerhető összes körülmény fényében tisztességtelen-e a Dexia számára esetlegesen keletkező előny meghatározása. Arra a kérdésre kell választ adni, hogy feltételezhető-e, hogy az átlagosan tájékozott és kellően figyelmes és értelmes átlagfogyasztó egyedi tárgyalások keretében egyetértene azzal, hogy a nem szabályszerű fizetés miatti idő előtti megszüntetés esetén a Dexia számára keletkező előnyt – a törvényi rendelkezéstől eltérve – a különös feltételek 6. és 15. cikke alapján határozzák meg. E tekintetben figyelembe kell venni az eladónak vagy szolgáltatónak a lehetséges kamatváltozásokra vonatkozó szakértői véleményét és szakismeretét, valamint azt a körülményt, hogy a BW 6:277. cikke szerinti törvényi rendelkezés alkalmazása esetén a kártérítés összegének meghatározása során elszámolandó előny nincs rögzítve (lásd: a Bíróság 2013. március 14-i Aziz ítélete, ECLI:EU:C:2013:164, 68. és 69. pont; a Bíróság 2017. szeptember 20-i Andriciuc ítélete, ECLI:EU:C:2017:703, 57. és 58. pont).
- 7 A Bíróság 2018. augusztus 7-i Banco Santander ítéletéből (ECLI:EU:C:2018:643) az következik, hogy összeegyeztethető a 93/13 irányelvvel az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, amely szerint a feltételek tisztességtelenségének értékelése és a tisztességtelenséghez kapcsolódó következmények meghatározása során figyelembe kell venni bizonyos ismérveket. A Bíróság ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az ilyen ítélkezési gyakorlat illeszkedik a 93/13 irányelvvel követett fogyasztóvédelmi célkitűzésbe. A Hoge Raad (Hollandia legfelsőbb bírósága) fent ismertetett előzetes döntése különbözik ettől az ítélkezési gyakorlattól, mivel abban nem fogalmaznak meg bizonyos olyan ismérveket, amelyek alapján az alsóbb fokú bíróságoknak értékelniük kell a szerződéses feltételek tisztességtelenségét. Ez a döntés valójában odáig megy, hogy a különös feltételek 6. cikkét az alsóbb fokú bíróságoknak mindig tisztességtelennek kell minősíteniük, mégpedig már azért, mert ez a feltétel hátrányos

következményekkel járhat a fogyasztóra nézve, ha a szerződés futamideje alatt bizonyos körülmények következnek be.

- 8 A különös feltételek 6. és 15. pontja a Dexia által kötött sok részvénylízing szerződésnek alkotóelemét képezi. A Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) és más hollandiai bíróságok előtt számos olyan ügy van folyamatban, amelyeknek tárgyát – különböző futamidőkkel és különböző megszüntetési időpontokkal – e feltételeket tartalmazó különböző részvénylízing termékek képezik. Az azzal kapcsolatos kétségekre tekintettel, hogy milyen mércét kell alkalmazni a 93/13 irányelv keretében történő vizsgálat során – amely kérdés számos hasonló ügyben releváns lesz –, a Gerechtshof (fellebbviteli bíróság) a fent megfogalmazott kérdést terjeszti elő előzetes döntéshozatal céljából.